

Mukaana A Poole wu a nsomo kundaa basi Korente OSOMO

Me Poole áasono mukaana wu kunda banga-a-kana baba mu bvulu lili Korente. Nde áli agyene oko mu midzye mi nde mimi myele ya nde áluhu mvulu mumõ ya bangoono basemene oko. Me mu matala mamõ nde áluo baala ka bali ba-Dzwife o tee mu matala ma bánama bo nzili a Kriste.

Mu matala mamõ, bvulu lilo líli li libwe: Mabwara ma manene mákafa mankolo mwohonõ ya mákagye oko. Minta-nkaala míli milagha. Baara banga a esighi báli si balagha, ti bwunu a bu ookakala mu mabvulu ma manene. Bo básuo bipfu bibye kundaa banga-a-kana baba ku Korente. Poole átsimi ku olagha mu mandagha mamõ, me mu obo nde ásonõ bo mukaana wu a nsomo (5.9), mu olyele bo banyaã obvununu ya baara babo.

Okughu okala si ti basi Korente báasonõ nde mukaana. Baara babake báyaliele Poole mandagha mu mi mitala basi Korente, ya mandagha mamõ ka mali mabwe o. Mu obo, nde ágwolo munkana wu ogwa bo mvuru mu mukaana wu básonõ bo nde ya ágwi bo maluo.

Poole áluo bo mandagha malagha, ti anga munkaghaba a bakriste, esighi, mabala, odza tuo li ágwi banzaami baba mpya, Bi-odza bi Mfumu, bikaba bi ookagwa Mufulu a Ngili, ya osighili o ba bákpi mu lipfu.

Poole áli a nzya-nzyara yi a okughulu ña kara li bo mu olyele bo mandagha ma áli a nde nzala a olyele bo. Nde ályele bo ti mandagha mamo mu ofa, bo ali báfaana okwara Yiisu mu mpini. Nde áluo bo si ti odzyi nganda-mbwuru obvulu mandagha mwohonono.

Bu me bu baakakaba mukaana wu:

- Mamboro (1.1-9).
- Bakriste ka bafaana odzwana ya ka bafaana si okaghaba o (1.10–4.21).
- Bakriste ka bafaana okasa banganda bubi bo-a-bo o (5.1–6.20).
- Babaghala ya bakala babo (7.1-40).
- Baara bafaana okala a bintamana mu Nzaami, lo ka mu banzaami baba bityeghe o (8.1–11.1).
- Bunu banga-a-kana bafaana osa munsa mabwunu ma Nzaami (11.2–14.40).
- Bunu Kriste aalughulu ña yulu a lipfu (15.1-58).
- Libaha kundaa bawele (16.1-4).
- Poole gwolo mukaana wu ogye midzye (16.5-12).
- Mikele ya mamboro (16.13-24).

Mamboro

¹ Me Poole, ntumu a Yiisu-Kriste wu óti Nzaami mbili mu waa li nde, ya Sosetene ndughu mu kana,

² lisono mukaana wu kundaa Libwunu li Nzaami li lili mu bvulu lili Korente, bo ba ótwulu Nzaami mu libee mu osalala nde bu bali emõ mu Yiisu-Kriste. Bo bali baba tse-tse mu mbili yi báti bo emõ ya babo bwohonono ba baakasamana

mu bibini byehene mu nkwumu a Mfumu a bihi Yiiisu-Kriste, Mfumu a bo ya bihi bwohono.

³ Nyaã bwehe ya edzuunu bi bifi kundaa Nzaami Taara a bihi ya kundaa Mfumu Yiiisu-Kriste bikala ya be!

Bikaba bi liikabagha mu Kriste

⁴ Nswe matala, me aakambvurulu matuono kundaa Nzaami a me mu be mu bwehe bu ógwi be Nzaami mu Kriste Yiiisu.

⁵ Mu kuulu mu Nde, be lili bisini mu bikaba byehene, emvulu ngughu bikaba bibi Ndagha ya bibi ligyahaba.

⁶ Mu kuulu bumpughulu bu bihi mu Kriste buumono nkara a bubwe kundaa be.

⁷ Me mu obo, be ka ligweene a ekaba kii bwehe si emō o, bu lili mu okakebe omonono o Mfumu a bihi Yiiisu-Kriste.

⁸ Me Nde akala aagwa be mpini tee ku masini, mpaala be likala baara ba bagwene a ndagha yi baasyeme bo mu etsughu ki oogya Mfumu a bihi Yiiisu-Kriste.

⁹ Nzaami wu aati be mbili mu okala bumō ya Mwana a Nde Yiiisu-Kriste, Mfumu a bihi, Nde li wu bakughu osa kana.

Munkaghaba munsu libwunu lili mu bvulu lili Korente

¹⁰ Bandughu ba me mu kana, me ngwi be mpama mu nkwumu a Mfumu a bihi Yiiisu-Kriste, mu okala a mbiili mō: Onyaã okala a munkaghaba ŋa kara li be. Ligyighili okala emō, mu mufulu ya mu bitsimi bi be.

¹¹ Mu kuulu, bandughu ba me mu kana, baara ba nzo a Kolowe baalyele me ti be lili mu ok-abanana be a be.

¹² Me bu ndzyi olyele: Nswe mbwuru mu be li mu okalyele ti: «Me, me ndi mbwuru a Poole», wu muke ti: «Me, me ndi mbwuru a Apolose», mukimi ti: «Me, me ndi mbwuru a Piere», ya wunu ti: «Lo me, me ndi mbwuru a Kriste.»

¹³ Bunu, Kriste wu aakaghaba ali? Ngu Poole bákomo ŋa kuruwa mu be? Bwunu we me mu nkwumu a Poole bábogho be?

¹⁴ Me aakambvurulu matuono kundaa Nzaami mu kuulu me ka ámbogho mbwuru si mumõ ŋa kara li be o, kala ti ka yini a Kirisipuse ya Ngayuse o.

¹⁵ Mu obo, mbwuru si mumõ ka kughu olyele o ti mu nkwumu a me bábogho be.

¹⁶ Aa nganma! Me ámbogho si baara ba nzo a Esetefanase. Kala ti bamaha baara babo, me bu nsoolo ti me ka ámbogho mbwuru mukimi o.

¹⁷ Mu kuulu Kriste ka ágweghe me mu obogho baara o, lo mu otsala Nsia yi Mbwe, ka mu bunsughu bubu obili o, mpaala lipfu li Kriste ŋa kuruwa likala lili bwunu.

Yiisu-Kriste li lileene ya bunsughu bu Nzaami

¹⁸ Mu kuulu maluo ma kuruwa mali lala kundaa baara ba bali mu okagye ku odzimini, lo kundaa bihi ba liibvwughu, mo mali lileene li Nzaami.

¹⁹ Mu kuulu básono ti:
«Me sa mbyihi bunsughu bu bansughu,
ya me sa mana mayele ma banga-a-mayele*.»

* 1:19 1.19 Edz 29.14

²⁰ Nsughu kunu ali? Muluo-mikyene kunu ali? Nga a munsohobo wu matala ma kunu ali? Nzaami ka aakirili bunsughu bu nsie yi lala o?

²¹ Mu kuulu, mu nzili a bunsughu bubo, baara ba nsie ka baasoolo Nzaami munsa bunsughu bu Nde o, me mu nzili a lala li maluo Nzaami aamono bubwe mu obvwuhu ba baakasa kana.

²² Ba-Dzwife bali mu okaluomo bilyimi bii okinimi, ya ba-Ngereke bali mu okasagha bunsughu.

²³ Lo bihi, bihi lili mu okaluo Kriste wu bakomo na kuruwa, Nde wu li kya kundaa ba-Dzwife ya wu li lala kundaa baara baala ka bali ba-Dzwife o.

²⁴ Lo kundaa baara ba oti Nzaami mbili, ngu okala ba-Dzwife, ngu okala ba-Ngereke, nde li Kriste, lileene ya bunsughu bu Nzaami.

²⁵ Mu kuulu lala li Nzaami libvulu bunsughu bu baara, ya okolo o Nzaami oluru mpini a baara mu makpa.

Bi-ósuolo Nzaami

²⁶ Bandughu ba me mu kana, limagyighili ot-simi bunu be lili, be ba ooti Nzaami mbili: Mu otala mu embwuru, ka oli a bansughu balagha na kara li be o, ngu okala banga-a-lileene ba balagha, ngu okala baara balagha baba madzumu mama budziri.

²⁷ Lo Nzaami aasuolo na nsie mandagha mama lala mu otwuhu bansughu bupfiri, Nde aasuolo na nsie bilogho bi bikolo mu otwuhu bilogho bi bili a mpini bupfiri.

²⁸ Nzaami aasuolo na nsie bilogho bi bigwene a mupfunu, bilogho bi baakatsaala, bilogho bibi

bwunu, mu osa ti bilogho bi bili a mupfunu na nsie bikala bibi bwunu.

²⁹ Mpaala mbwuru si mumõ anyaa okala a mutwunu na mihi mi Nzaami.

³⁰ Ankoho, me mu nkooro a Nzaami be lili mu Yiisu-Kriste. Kriste wuulu mu waa li Nzaami ayi bunsughu bu bihi, bunsumu bu bihi, bungili ya okwulu o bihi.

³¹ Me mu obo básono ti: «Nyaã ti mbwuru nga a mutwunu asa mutwunu a nde mu Mfumu[†].»

2

Otsala nsia a Kriste wu bákomo na kuruwa

¹ Bandughu ba me mu kana, mu matala ma áyantsala me be nsia yi a mansweghe ma Nzaami, me ka ánsalala mbiili yi a mankumu o, lo me ánsalala mbiili yi a na taa-taa.

² Mu kuulu me áangwolo munkana wu onyaa osoolo ndagha nkimi na kara li be kala ti ka yini a Yiisu-Kriste, Yiisu-Kriste wu bákomo na kuruwa.

³ Me mu obo, mu matala ma áandi me na kara li be, me áandi wu a kolo, me áandi a enkwughu mu nzalamweẽ.

⁴ Maluo ma me ya Nsia yi Mbwe yi ákantsala me, ka bíli bibi mbiili yi a opeene yi a bunsughu o, lo Mufulu ya lileene bíikasuo mi ákandyele me,

⁵ mpaala kana li be linyaã okala mu bunsughu bu baara, lo mu lileene li Nzaami.

Bunsughu bu Nzaami

⁶ Lo bihi me bunsughu lili mu okabululuo na kara li baara ba bákughu mu kana. Bunsughu bu

[†] 1:31 1.31 Dze 9.23

ka buli bubu nsie yi o, bwunu we bubu bamfumu ba nsie yi ba bágyighili mu opfighili.

⁷ Bihi lili mu okabululuo bunsughu bu Nzaami, bunsughu bu básweghe ɲa mihi mi baara ba nsie, bunsughu bu ótswama ogyighili Nzaami mu nkooro a nsia a bihi, nsomo nde agyighili nsie.

⁸ Ka oli a mfumu si mumõ mu bamfumu ba nsie yi wu áasoolo bo o, mu kuulu, kala ti bo áli ba-soolo bunsughu bubo, nkini bo áli ka bakaakomo Mfumu wu a nsia ɲa kuruwa o.

⁹ Lo bwunu a bu básono ti:

«Mandagha maala mihi nkini mímaamono o,
maala matswi nkini mámaagyughu o,»

«ya maala mbwuru nkini ámaatsimi mu mukolo o,»

«Nzaami aagyighili mo mu nkooro a babo ba baakadzyi nde.»

¹⁰ Lo me kundaa bihi Nzaami aasuo mandagha mamu mu Mufulu a Ngili. Mu kuulu Mufulu aakakeene mandagha mwohono, ngu okala muyighi a bitsimi bi Nzaami.

¹¹ Mu obo, na munde ɲa kara li baara soolo bitsimi bi bili munsa mbwuru, kala ka oli yini a mufulu wu li munsa nde o? Bwunu obo si, ka oli a mbwuru wu soolo bitsimi bi Nzaami o, kala ka yini a Mufulu a Nzaami o.

¹² Ankoho bihi ka liigyagha mufulu wu a nsie yi o, lo Mufulu wu aafi kundaa Nzaami, mpaala bihi libaghala bikaba bi oogwi bihi Nzaami mu bwehe bu nde.

¹³ Ya bihi ka lili mu okabili mu mandagha mamu mu mbiili yi ookaluo bunsughu bu baara o, lo mu mbiili yi ookaluo Mufulu a Nzaami. Obo me

bu liikasuo bihi enganma e Mufulu mu mbiili yi ookagwa Mufulu.

¹⁴ Lo mu embwuru, mbwuru ka kughu okihi mandagha ma Mufulu a Nzaami o. Mu kuulu mo mali lala kundaa nde. Nde ka kughu obaghala mo o, mu kuulu yini a mu Mufulu bakughu obaghala mo.

¹⁵ Lo mbwuru wuli mu mufulu aakabaghala mandagha mwohono, lo ndeme, mbwuru ka kughu obaghala nde o.

¹⁶ Mu kuulu, «nande aasoolo etsimi e Mfumu mu ogwa nde luo?» Ankoho bihi, bihi lili a etsimi e Kriste.

3

Banga-a-kana ba bali ti anga bike-bike

¹ Bandughu ba me mu kana, me ngu wuulu ka aambili kundaa be ti anga kundaa baara ba bali mu mufulu o, lo ti anga kundaa baara ba bakolo, ti anga kundaa bike-bike mu Kriste.

² Maluo ma aangwi me be mali ti anga mabiene, lo ka bi-odza bi bikubu o, mu kuulu be ka likaakunju bye o. Ngu okala mu matala ma, be ka lileene odza bye o.

³ Mu kuulu be nkini lili baara ba bali a nzya-nzyara yi a baara ba nsie yi. Na kara li be oli a ebaa ya mumbanana. Lo bunu, be ka lili baara baba musunu ya ba bali a nzya-nzyara yi a embwuru o?

⁴ Na ookalyele mbwuru mumõ ti: «Me, me ndi mbwuru a Poole!» Ya wu muke ti: «Me ndi mbwuru a Apolose!» Be ka lili ti anga baara bwohono o?

Basala ba Nzaami

⁵ Apolose nande ali? Poole nande ali? Bo yini a basala bali, baala mu nzili a bo be liisi kana mu Nzaami, bwunu a bu oli ekaba ki ógwi Mfumu kundaa nswe mbwuru mu bo.

⁶ Me, me aankunu, Apolose aagyirili madza, lo Nzaami aakakwuhu.

⁷ Mu obo, ka oli wu aakunu bwunu we wu a aakagyirili madza li a mupfunu o, lo Nzaami wu aakakwuhu.

⁸ Mu kuulu, wu aakakunu ya wu aakagyirili madza bali embe, lo nswe mbwuru sa abagha mufuru a nde bwunu a bu oli esala e nde.

⁹ Mu kuulu bihi bwohono lili bandughu mu esala emõ ya Nzaami, ya be, be lili nseghe a Nzaami, nzo yi ootwu Nzaami.

¹⁰ Bwunu a bu oli bwehe bu oogwi me Nzaami, ti anga mutwu-manzo wu li nsughu, me aantwu bitsini bi bibagha bi nzo, ya mbwuru mukimi aatwu ña yulu a bye. Lo nswe mbwuru asa mayele mu ntwu-ntwu yi ali mu okatwu nde ña yulu a bitsini bibye.

¹¹ Mu kuulu, mbwuru ka kughu ofiritwu bitsini bi bibagha bikimi ña yulu a bi bátswama otwu o, bitsini bi bibagha bibye ngu Yiisu-Kriste.

¹² Ngu okala ti batwu ña yulu a bitsini bi bibagha bibye mu oore, mu ngele, mu mameẽ mama ntala, mu miti, mu liseghe bwunu we mu ndonjo,

¹³ esala kii nswe mbwuru sa emonono epankala mu etsughu kii mumfwunu. Etsughu ekye sa esuo ña mbala esala e nswe mbwuru, mu kuulu kye sa ekala etsughu kii mbaa, ya mbaa sa yigyeele esala e nswe mbwuru-mbwuru.

¹⁴ Kala ti esala kii otwu ki oosala mbwuru ŋa yulu a bitsini bi bibagha bikuono odzighi, mbwuru munde sa abagha mufuru.

¹⁵ Lo kala ti kye edzighi, nde akala ka bagha mufuru o. Nde sa abvwughu, lo ti anga mbwuru wu aaluru ŋa kara li mile mi mbaa.

¹⁶ Be ka lisoolo o ti be lili nzo a Nzaami ya Mufulu a Nzaami aakakala mu be?

¹⁷ Kala ti mbwuru tsala nzo a Nzaami, Nzaami sa atsala nde. Mu kuulu nzo a Nzaami yili yi a ngili, ya be lili nzo a Nzaami oyo.

Byehene bili bibi ndaa be, lo be lili baba ndaa Kriste

¹⁸ Mbwuru anyaaŋ opfiri nyuru a ndeme: Kala ti mbwuru ŋa kara li be aakatsimi ti nde li nsughu mu efaana kii baara ba nsie yi, nyaŋ nde akala nga-a-lala mpaala akala nsughu.

¹⁹ Mu kuulu bunsughu bu nsie yi buli lala ŋa mihi mi Nzaami. Mu kuulu básono ti: «Nzaami aakabagha bansughu mu myere mimi mayele ma bomo ma mabi.»

²⁰ Ya báfirisono bu: «Mfumu soolo bitsimi bi bansughu. Nde soolo ti bye ka bili bibi mubwughu o.»

²¹ Mu obo, mbwuru anyaaŋ okala a mutwunu mu baara, mu kuulu byehene bili bibi ndaa be:

²² Ngu okala Poole, ngu okala Apolose, ngu okala Sefase, ngu okala nsie, ngu okala laama, ngu okala lipfu, ngu okala matala mama lolo, ngu okala matala ma maagya, byehene bili bibi ndaa be.

²³ Lo be, be lili baba Kriste, ya Kriste li wu a Nzaami.

4

Yini a Mfumu li nsughu a lamana

¹ Mu obo, baara bafaana omono bihi ti anga basala ba Kriste, ti anga mimbiri mi mili a leme lii oluo enganma ki mansweghe ma Nzaami .

² Lo mandagha ma baakaluomo kundaa mimbiri, me mu okala baara ba baakakebe mukihi wu bálaba bo.

³ Ngu okala ti be lilamana me, bwunu we ba lamana me ña bala a muyala, mu me ka oli ndagha o. Me meme ka ndamana nyuru a me o.

⁴ Mu mukolo a me, me ka nsoolo ndagha si mō o. Lo ka mu nkooro a obo me aamonono ti anga wu a nsumu o. Me Mfumu aakalamana me.

⁵ Mu obo, ka litswama olamana mbwuru o nsomo matala ma ókuru Mfumu mato, nsomo Mfumu agya. Nde sa apaha ña tse-tse mansweghe ma mali kunsu mpyibi yi a laña-laña ya sa asuo ña mbala bitsimi bi mikolo mi baara. Ono nswe mbwuru akala aabagha nsia yi aafa kundaa Nzaami.

Mpara yi ofaana omono bantumu

⁶ Bandughu ba me mu kana, me mu nkooro a be me aansuo mandagha mamu mu efaana kii meme ya Apolose. Me mu efaana ekye be liigyighi onyaã oluru milili mi bási mu Bisono. Mpaala be linyaã olwulu mu mubili a nyuru bu lisomo mu engulu kii ndaa mumō bwunu we kii ndaa wu muke.

⁷ Mu kuulu, mu emakye we li mu okamonono ti we bvulu ba bake? Emakye we li a kye kiili ka ogwa bágwi we kye o? Ya kala ti ogwa bágwi

we kye, mu emakye we li mu okasa mutwunu, ti anga ka mu ogwa bágwi we kye o?

⁸ Be ayi limaabagha bilogho byehene! Be ayi bisini! Be ayi mikogho, lo bihi ka lili mikogho o. Mu enganma me ndzyi ti be likala nkara a mikogho mpaala bihi si likala mikogho emõ ya be.

⁹ Mu kuulu, me bu nsimi ti Nzaami aatwulu bihi ña kyaã, bihi bantumu mu okala ña ebini kii masini. Bihi ayi lili ti anga baara ba baatsyiri mukakana a lipfu, ba baasuo ña ebini kii baara bwohono, ña nkulu a bangye-yulu ya ña nkulu a baara.

¹⁰ Bihi, bihi lili banga-a-lala mu nkooro a Kriste, lo be, be lili bansughu mu Kriste. Bihi, bihi lili ba bakolo, lo be, be lili a mpini. Be, be lili baara baba nsia, lo bihi, bihi lili babo ba baagwene okagwa budziri.

¹¹ Tee mu matala ma, bihi lili mu okakpa nzala, bihi lili a nyoro, bihi lili mpene, bali mu okakaha bihi nswa-nswa, bihi lili mu okabulugye magye-agye.

¹² Bihi lili mu okamono mpapa mu okasala mu myaã mi bihi bameme. Ña baakatughu bihi, bihi liikaseme, ña baakamwehẽ bihi kimini, bihi liikakuru mukolo.

¹³ Ña baakaburulu bihi mandagha, bihi liik-agwa babake mpama. Tee mu matala ma, bihi ayi lili ti anga mubviini a nsie, bisagha bi ookatsili baara bwohono ku yala.

Minyoõ mi Poole ti anga taara

¹⁴ Me ka nsono be mandagha ma mu otwuhu be budzwa o, lo mu ogyehe be ti anga baana ba me baba mukolo.

¹⁵ Mu kuulu, ngu okala ti be likughu okala a mapfwunu kwumu (10 000) ma mimbiri mu Kriste, be ka lili a bataara balagha o. Ngu me aamburu be mu Yiisu-Kriste mu Nsia yi Mbwe.

¹⁶ Mu obo, me ngwi be mpama: Liikanama efaana e me.

¹⁷ Me mu obo me aangweghe be Timote, mwana a me wu mukolo wu bakughu osa kana mu nde mu Mfumu. Nde sa akalibili be mweë mu nzya-nzyara a me mu Yiisu-Kriste, ti bwunu a bu aakanduo me yo mu bibini byehene, mu mabwunu ma Nzaami mwohonono.

¹⁸ Ndaama a baara ŋa kara li be baalwulu mu mubili a nyuru, bu batsimi ti me akala ka ayamono be o.

¹⁹ Ankoho, edzi-dzighi me ndi mu ogya kundaa be kala ti Mfumu dzyi, ya me sa nsoolo lileene li baara ba balwulu mu mubili a nyuru, lo ka mbiili a bo o.

²⁰ Mu kuulu Empu e Nzaami ka eli mu mbiili o, lo mu lileene.

²¹ Be bunu lidzyi? Me ngya kundaa be ya mukaana bwunu we ya mukolo wu alwulu mu dzyi ya mufulu wu a edzuunu?

5

Enkwunu mu libwunu li Nzaami

¹ Baara bali mu okabulubili mu bibini byehene ti ŋa kara li be oli a enkwunu, enkwunu kiili kaala nkini ka bámaamono kye kundaa baala ka

baakasa kana mu Nzaami o. Mu kuulu mumõ ña kara li be aato mu eteese kii okabvughu mbughu ya mukala a taara a nde!

² Lo be liilwulu mu mubili a nyuru! Ali ofaana ti be likala kunsã minyoõ tee mu matala ma baamaha wu aagyighili ndagha yi obo ña kara li be.

³ Me ngu wuulu, ngu okala ti me ka ndi emõ ya be mu musunu o, lo mu mufulu me ndi emõ ya be, ya me maandamana mbwuru wu aagyighili ndagha yi obo, ti anga me ndi ña kara li be.

⁴ Ña akala liibvununu be mu nkwumu a Mfumu a bihi Yiisu, mehe si sa nkala ya be mu mufulu ya mu lileene li Mfumu a bihi Yiisu.

⁵ Lityeghe mbwuru wu obo ña myaã mi Satana mu kuulu nyuru a nde yipfighili, mpaala mufulu a nde abvwughu mu etsughu e Mfumu.

⁶ Ka oli a ndagha yi liikala a be mubili a nyuru o! Be ka lisoolo o ti ndaama a pfini yiikasa ti nkpana a mampa yohono yifuulu?

⁷ Limaha pfini li likulu mpaala be likala nkpana a mampa yi nyaghara. Mu enganma be lili ba bagwene a pfini. Mu kuulu Kriste, mwana a endoomo e bihi kii Paake, bágwi nde ti anga mukaba.

⁸ Mu obo, litswe lisa kyiri kii gwene a pfini li likulu, ngu okala pfini lili mandagha ma mabi ya mukolo mubi, lo ya mampa ma magwene a pfini, mu bitsimi bi bitsyeme ya mu enganma.

⁹ Me aansono be mu mukaana a me ti be ka lifaana okala a endughu ya baara banga-a-enkwunu o.

¹⁰ Me bu mbili obo, ka mu nkooro a baara bwohonono banga-a-enkwunu ba bali mu nsie yi o, bwunu we banga a ntono a nzi, ba baakagwohonono bilogho bi baara, ya ba baakasamana banzaami baba mpya. Kala ti áli obo, nkini be lifaana opala mu nsie.

¹¹ Mu matala ma, me aansono be mpaala be linyaã okala emõ ya mbwuru wu liita be ti ndughu mu kana, lo nde li nga-a-enkwunu, bwunu we li a ntono a nzi, aakasamana banzaami baba mpya, aakatughu baara, li enkolo-mala, aakagwohonono bilogho bi baara. Mbwuru wu obo, be ka lifaana si odza emõ ya nde o.

¹² Mu kuulu, ngu me mfaana olamana baara baala ka bali mu libwunu o? Ya baara ba bali mu libwunu, ka be lifaana olamana bo o?

¹³ Baara ba bali ku mbala a libwunu me Nzaami akala aalamana bo. «Libyi wu mubi ña kara li be.»

6

Mimfwunu ña kara li bandughu mu kana

¹ Ñaala mbwuru mumõ mu be li a ndagha ya mbwuru mukimi, bunu nde akughu osa nde mumfwunu ña nkulu a bansughu a lamana ba bagwene a kana mu Nzaami, lo ka ña nkulu a baana ba Nzaami o?

² Be ka lisoolo o ti me baana ba Nzaami akala baalamana nsie? Ya kala ti me mu be akala baalamana nsie, bunu be ka likughu olamana mandagha ma magwene a mupfunu o?

³ Be ka lisoolo o ti me bihi-a-be akala liilamana bangye-yulu? Mu obo mu emakye bihi-a-be ka

likughu olamana mandagha ma matala bumweẽ bu o?

⁴ Mu obo, kala ti be lili a muyala ya banganda mu mi mitala mandagha mama bumweẽ, be liik-agwolo bansughu a lamana baara ba ookamono libwunu li Nzaami ti bo ka bali a mupfunu o!

⁵ Me ndyele obo mu otwuhu be budzwa. Mu obo, ña kara li be ka oli a mbwuru si mumõ wuli a bunsughu wu kughu olamana bandughu ba nde mu kana o?

⁶ Lo bunu ndughu mu kana mumõ, li mu okasa ndughu wu muke mumfwunu ña nkulu a bansughu a lamana ba bagwene a kana mu Nzaami!

⁷ Mu mi mitala be, be ayi bikwono bu lili a mimfwunu be a be. Mu emakye be lili mu ogwene okakuru mukolo mu mandagha maala ka mali mama nsumu o? Mu emakye be lili mu ogwene okakihi ti bagwohono be bilogho bi lili a bye?

⁸ Lo me be lili mu okagyighili mandagha maala ka mali mama bunsumu o ya lili mu okagwohono bilogho bi babake, ya bo bali bandughu mu kana!

⁹ Be ka lisoolo o ti ba bagwene a bunsumu akala ka bagwolo pfa li Emfumu e Nzaami o? Ka lipfiri manyuru ma beme o: Ka oli banga a enkwunu o, ba baakasamana banzaami baba mpya, ba baakabvughu mbughu ya bakala bwunu we balumu ba banganda, babaghala ba bali a bipfu bi bakaha, babaghala ba baakabvughu mbughu ya bambaala babaghala,

¹⁰ banga a pfyibi, banga a ntono a nzi, binkolo-mala, banga a bitughu bwunu we ba baakag-

wohono bilogho bi baara, bo ka bagwolo pfa li Emfumu e Nzaami o.

¹¹ Ankoho obo me bu óli babake ña kara li be. Lo be ayi baaswagha be, be ayi baasi be baba ngili, be ayi baba bunsumu mu nkwumu a Mfumu Yiisu-Kriste ya mu Mufulu a Nzaami a bihi.

Ligwa Nzaami masyighi mu manyuru ma be

¹² Me ndi a muswa mu ogyighili mandagha mwohono, lo mandagha mwohono ka mali a ndaana o. Me ndi a muswa mu ogyighili mandagha mwohono, lo me, me ka nkihi okala nkana a elogho si emõ o.

¹³ Bi-odza bili bibi mila, ya mila mili mimi bi-odza. Nzaami sa adzihibi bi-odza ya mila. Lo nyuru ka yili yi a enkwunu o, yo yili yi a Mfumu, bwunu a bu oli Mfumu wu a ndaa nyuru.

¹⁴ Ankoho Nzaami wu aasiili Mfumu ña kara li ba bákpí, sa asiili bihi si ña kara li ba bákpí mu lileene li Nde.

¹⁵ Be ka lisoolo o ti manyuru ma be mali binama bi nyuru a Kriste? Me nkughu ogwolo binama bi nyuru a Kriste mu osa bye binama bi nyuru a mukaha nga a enkwunu? Si okala ka bunu!

¹⁶ Be ka lisoolo o ti mbwuru wu aabvughu mbughu ya mukaha nga a enkwunu bo ya nde ayi nyuru mõ? Mu kuulu bályele ti: «Bo bansa buolo sa bakala nyuru mõ.»

¹⁷ Lo munde wu aakala emõ ya Mfumu li ya Nde mu mufulu mumõ.

¹⁸ Libara enkwunu. Nswe lisumu li oogyighili mbwuru lili ku mbala a nyuru a nde, lo wu aasi enkwunu aasi lisumu mu nyuru a ndeme.

¹⁹ Bunu, be ka lisoolo o ti nyuru a be yili nzo a Mufulu a Ngili wu li mu be, Mufulu wu oogwi be Nzaami? Manyuru ma be ka maafirisyili mama ndaa beme o,

²⁰ mu kuulu bákwulu be mu mutala wu bvulu. Mu obo liikasyighi Nzaami mu manyuru ma be.

7

Mvuru mu mi mitala mukala ya mulumu

¹ Mu mi mitala mandagha ma liisono be me, oli bubwe ti baghala anyaa obvughu mbughu ya mukaha.

² Lo buulu baara banyaã okasa enkwunu, oli bubwe ti nswe baghala akala a mukala a nde, ya nswe mukaha akala a mulumu a nde.

³ Baghala faana okakuhu mandagha ma oli a mukala a nde nzala a mo, ya mukala faana si okakuhu mandagha ma oli a mulumu a nde nzala a mo.

⁴ Mukaha ka li a litumu mu nyuru a ndeme o, lo mulumu a nde li a litumu mu nyuru a nde. Bwunu o bo si, mulumu ka li a litumu mu nyuru a ndeme o, lo mukala li a litumu mu nyuru a nde.

⁵ Mulumu ya mukala, be ka lifaana okalighi banganda manyuru ma be o, kala ka yini a bu ligwihini mu onyaã obvughu mbughu mu mana matala mpaala likasamana. Lo ŋa nseele, lifiribvughu mbughu, kala pele Satana sa abagha mpeene yi otsihi be, bu ligwene oleene mu okuru manyuru.

⁶ Mandagha ma ndyele me be ka mali litumu o, yini a bitsimi me nsuo be.

⁷ Me ali ndzyi ti babaghala bwohono bakala ti anga me. Lo nswe mbwuru li a ekaba kii bwehe kii lisobo ki ógwi nde Nzaami: Mumõ li a ekaba kii nde, wu muke si li a ekaba kii nde.

⁸ Kunda ba bamfi ya kunda bapfiili baba bakaha, me ndyele ti bubwe bo bakala ti anga me.

⁹ Lo kala ti bo ka bakughu oleene okuru manyuru ma bo o, bo bafaana okie. Bubwe bo bakie, mu kuulu banyaã okamono mpara yi empala.

¹⁰ Kunda ba bákie, me ngwi bo litumu li, litumu li ka lifi kunda me o, lo kunda Mfumu: Mukaha ka faana okaghaba ya mulumu a nde o.

¹¹ Kala ti nde aakaghaba ya mulumu a nde, lo nde anyaã ofirikie bwunu we nde afirigwihini ya mulumu a nde. Ya mulumu anyaã obyí mukala a nde.

¹² Kunda babake me ndyele bu ka Mfumu lyele o, lo me ndyele: Kala ti ndughu mu kana li a mukala wu gwene a kana, ya wu kihi okala ya nde, lo nde anyaã obihi nde.

¹³ Kala ti mukaha li a mulumu wu gwene a kana ya kala ti nde kihi okala ya nde, nde anyaã obihi mulumu a nde.

¹⁴ Mu kuulu, mulumu wu gwene a kana ayi li mwana a Nzaami mu nzili a mukala a nde, ya mukaha wu gwene a kana ayi li mwana a Nzaami mu nzili a mulumu a nde. Kala ti ka oli obo o, nkini baana ba be bali ba basunumu, lo bo bali baba ngili.

¹⁵ Lo kala ti wu gwene a kana dzyi okaghaba ya mulumu bwunu we mukala a nde, nyaã nde akaghaba! Ndughu mu kana wu mukaha bwunu

we wu baghala ka aafirisyili a munama ya nde o. Nzaami áti be mbili mu okala mu edzuunu.

¹⁶ Mu kuulu, bunu-a-bo be liisoolo kala ti me we mukala akala aabvwuhu mulumu a we? Bwunu we, me we mulumu akala aabvwuhu mukala a we?

Okala bwunu a bu líli ña óti bihi Nzaami mbili

¹⁷ Ndagha yinke me yi, nswe mbwuru faana okakala mu eteese ki ógwi nde Mfumu, bwunu a bu áli nde ña óti nde Nzaami mbili. Mamo mandagha ma aakantum me kundaa mabwunu ma Nzaami mwohonon.

¹⁸ Mbwuru átswama osomo nzo a mbaa ña óti nde Nzaami mbili? Nyaã nde akala bwunu obo. Mbwuru nkini áli ka asomo nzo a mbaa o ña óti nde Nzaami mbili? Nde anyaa osomo nzo a mbaa.

¹⁹ Osomo nzo a mbaa ka yili ndagha o, ogwene osomo nzo a mbaa si ka yili ndagha o. Ndagha yiluru mupfunu me mu osalala mikyene mi Nzaami.

²⁰ Nyaã nswe mbwuru akala bwunu a bu áli nde ña óti nde Nzaami mbili.

²¹ We nkana áli ña óti we Nzaami mbili? Ka mono mukolo mpara o. Lo kala ti we kughu obagha mpeene mu okala bunya-nyaã, bagha ndaana mu mpeene oyo.

²² Mu kuulu nkana wu óti Mfumu mbili li mbwuru wu bunya-nyaã mu Mfumu. Bumõ si mbwuru wu bunya-nyaã wu óti Mfumu mbili li nkana a Kriste.

²³ Nzaami ákwulu be mu mutala wu munene: Ka likala bankana ba baara o.

24 Bandughu mu kana, nswe mbwuru akala ɲa mihi mi Nzaami bwunu a bu áli nde ɲa óti nde Nzaami mbili.

Bamfi ya bapfili ba bakaha

25 Mu mi mitala minkyini*, me ka ndi a litumu li lifi kundaa Mfumu o, lo me etsimi nsuo, etsimi kii mbwuru wuulu mu nkooro a ngebe a Mfumu, be likughu osa kana mu nde.

26 Mu nkooro a mpara yi a matala ma, me bu ntsimi ti obvulu bubwe kundaa nswe baghala mu okala bwunu a bu ali.

27 We li a mukala? Ka sagha okaghaba ya nde o. We ka li a mukala o? Ka sagha okie o.

28 Lo kala ti we kie, we ka si lisumu o. Ya kala ti munkyini kie, lo nde ka si lisumu o. Lo baara ba bàakie sa bamono mpara yi alagha mu bumweẽ bu bo. Ya me, me ndzyi ogyehe be mpaala mpara oyo yinyaã obwa mu be.

29 Bandughu mu kana, me bu ndyele: Matala ayi mapfi. Obaana matala ma, nyaã ti babaghala ba bákie bakala ti anga bo baala ka bali a bakala o.

30 Baara ba bali mu okalili bakala ti anga bo baala ka bali mu okalili o. Baara ba bali kunsu esee bakala ti anga bo baala ka bali kunsu esee o, baara ba bali mu okaswumu bakala ti anga bo baala ka bali a elogho o.

31 Babo ba bali mu okabagha ndaana mu bilogho bi nsie bakala ti anga bo baala ka bali mu okabagha ndaana mu bye o. Mu kuulu nsie yi bwunu a bu bágyili yo sa yiluru.

* 7:25 7.25 Minkyini bali batughu baala nkini baabvughu mbughu ya baghala o.

³² Me ndzyi ti be linyaã okala a minyoõ. Baghala wu a mfi aakasa mukolo mu mandagha ma Mfumu. Nde aakasagha bunu-a-bo aagwa Mfumu esee.

³³ Lo baghala wu aakie aakasa mukolo a nde mu mandagha ma nsie, nde aakasagha bunu-a-bo aagwa mukala a nde esee.

³⁴ Ya mukolo a nde li wu aakaghaba. Bwunu obo si, mukaha wu a mfi bwunu we munkyini aakasa mukolo mu mandagha ma Mfumu mpaala akala wu a ngili mu nyuru ya mu mufulu. Lo mukaha wu aakie aakasa mukolo mu mandagha ma nsie, nde aakasagha bunu-a-bo nde aagwa mulumu a nde esee.

³⁵ Me ndyele mandagha mamo mu nkooro a ndaana a be, lo ka mu oleghebe be mwere o, mpaala be likasa mandagha ma mafaana, ya be likala emõ ya Mfumu, gwene a oluhu matala mu mandagha mama muyañana.

³⁶ Lo kala ti mbwuru tsimi ti nde ka kughu okuru mukolo o ña nkulu a munkyini a nde wu aagwi nde bilyimi, kala ti empala eetswi nde, ya ti ofaana okala obo, lo agyighili bu adzyi nde, nde ka asa lisumu o, akie o nde.

³⁷ Lo munde wu gwolo munkana mu mukolo a nde mu ogwene obvughu mbughu ya munkyini a nde wu aagwi bilyimi, gwene a ku batyihi nde kunda baara, bu ali a bitsimi bi nde byehene, munde sa asa bubwe.

³⁸ Mu obo, munde wu aakie munkyini a nde wu aagwi bilyimi aasi bubwe, ya wu gwene okie nde sa abvulu osa bubwe.

³⁹ Mukaha wu bákie sa akala wu aanabara

ya mulumu a nde mu matala mwohonon ma oli mulumu a nde mweẽ. Kala ti mulumu kpi, nde li bunya-nyaã mu okie wu adzyi nde, lo yini a mu Mfumu.

⁴⁰ Lo me bu ntsimi ti nde sa abvulu okala a esee, kala ti nde kala bwunu a bu ali. Ya me bu ntsimi ti mehe si ndi a Mufulu a Nzaami.

8

Tuo li baagwi mukaba kundaa banzaami baba mpya

¹ Mu mandagha ma matala tuo li baagwi mukaba kundaa banzaami baba mpya, bihi lisoolo ti bihi bwohonon lili a ligyahaba. Ligyahaba liikagwa mubili a nyuru, lo dzyi liikakwuhu kana.

² Kala ti mbwuru aakatsimi ti nde soolo mandagha, lo nde nkini ka soolo mandagha bwunu a bu bafaana osoolo mo o.

³ Lo kala ti mbwuru aakadzyi Nzaami, Nzaami soolo nde.

⁴ Mu obo, mu mi mitala odza tuo li baagwi mukaba kundaa banzaami baba mpya, bihi lisoolo ti banzaami baba mpya mu nsie ka bali banzaami baba nganma o, ya ka oli a Nzaami mukimi o, kala ka yini a Nzaami mumõ o.

⁵ Mu kuulu, kala oli nganma ti oli a ba baakata ti banzaami, ngu okala ku yulu, ngu okala na nsie, ya oli nganma kundaa bo ti oli a banzaami balagha ya bamfumu balagha,

⁶ lo kundaa bihi, Nzaami li yini a mumõ, Taara, nde aagyighili bilogho byehene, ya bihi lili baba mweẽ mu nkooro a nde, ya Mfumu li yini a mumõ, me Yiisu-Kriste, bilogho byehene

bágyighili mu nde, ya bihi lili mweë mu nkooro a nde.

⁷ Lo baara bwohono ka bali a ligyahaba li mandagha ma o. Mu kuulu, baara babake ba bákasamana banzaami baba mpya, tee sonali, baakadza tuo lilo ya bitsimi biili ti baagwi lo mukaba kundaa banzaami baba mpya. Mu obo, bitsimi bi bo bili bi bigwene a makpa ya bili a mubviini mu nkooro a bilogho bibye.

⁸ Ankoho, ka oli bi-odza biikasa ti bihi-a-be libehene ya Nzaami o: Kala ti bihi ka lili bye o, ka oli a elogho ki baamaha mu bihi o, kala ti bihi lili bye, ka oli a elogho ki baabwehe mu bihi o.

⁹ Lo lisa mayele mpaala bunya-nyaã bu be bunyaã okala limeë li ookakubu ba bagwene a makpa mu kana makya.

¹⁰ Mu kuulu, kala ti mbwuru wu gwene a makpa mu kana mono we, we wu li a ligyahaba, mu okadza munsa nzo yi baakasamana banzaami baba mpya, bunu, bitsimi bi nde ka bigwa nde mpama mu okadza tuo li bágwi mukaba kundaa banzaami baba mpya o?

¹¹ Me obo, mbwuru wu gwene a makpa mu kana, nde wu li ndughu mu kana wuulu Kriste ákpi mu nkooro a nde, aakagwunumu mu nkooro a ligyahaba li we.

¹² Mu matala ma liikasa bihi-a-be lisumu lili obo kundaa bandughu mu kana ba bagwene a makpa mu kana, bihi-a-be liikabwihi kana li bo ya liikasa lisumu kundaa Kriste.

¹³ Me mu obo, kala bi-odza bikughu obwihi ndughu a me mu kana mu lisumu, si okala ka

bunu me ka nkughu ofiridza tuo o, mpaala me nyaã obwihi ndughu a me mu kana mu lisumu.

9

Poole bihi osalala mandagha ma ali a nde muswa

¹ Bunu, me ka ndi bunya-nyaã o? Me ka ndi ntumu o? Me ka ámono Mfumu a bihi Yiisu o? Be beme ka lili bimburu bi esala e me mu Mfumu o?

² Kala ti kundaa babake me ka ndi ntumu o, lo kundaa be me ndi ntumu, mu kuulu be lili enyeme ki esala e me kii buntumu mu Mfumu.

³ Yi me mvuru yi okala nyuru yi aakangwa me kundaa babo ba baakalamana me:

⁴ Bunu, bihi ka lili a muswa mu odza ya onjma o?

⁵ Bihi ka lili a muswa mu okabuludzie ya nkele mu kana wu aakala ti anga mukala a bihi o? Bihi ka lili a muswa mu okabuludzie ya nkele mu kana wu aakala ti anga mukala a bihi, ti bu ookasa bantum babake, bambwee ba Mfumu ya Sefase o?

⁶ Bwunu we, yini a bihi a Baranabase lili a muswa mu osala mu obagha bi-odza?

⁷ Nande aakasa esala ki bumbumbulu mu nzi yi a ndaa ndeme? Nande aakakunu nseghe a bviini gwene a bimburu bi yo odza? Nande li mu nkaala a mukaã a bibuolo ya kwono okabvwughu mu mabyene ma bibuolo bibye?

⁸ Bunu, yini a mu embwuru me mbili obo? Mikyene si ka miikalyele obo o?

⁹ Mu kuulu básono mu mikyene mi Moyidze ti: «We akala ka kuru munjma a ngoomo wu li mu

okadzyara bimburu o.» Bunu, Nzaami aakamono mukolo mpara mu bangoomo?

¹⁰ Ka oli mu nkooro a bihi nde aakabili obo o? Heẽ, me mu nkooro a bihi básono obo. Mu kuulu, munde wu aakapuru nseghe faana okapuru ya emiini, ya munde wu aakadzyara bimburu faana okadzyara ya emiini kii obagha kaba li bimburu lili ndaa nde.

¹¹ Kala ti bihi liikunu bilogho bibi mufulu mu be, lo ndagha yi okinjimi nana-año yi li kala ti bihi litolo mu be bilogho bibi na nsie?

¹² Kala ti babake bali a muswa munde mu be, lo bunu bihi ka likughu okala a nde ku obvulu ya bo o? Lo bihi ka liisalala muswa munde o. Bihi liikakuru mukolo mu mandagha mwohonon mpaala linyaã okahaba Nsia yi Mbwe yi a Kriste mu otsanama.

¹³ Be ka lisoolo o ti ba baakasala mu nzo a Nzaami bo okadza bi biikafa mu nzo a Nzaami? Ya be ka lisoolo o ti ba baakasala na baakatsughu mikaba baakabagha kaba li bo mu bi baakatsughu o?

¹⁴ Bwunu obo si Mfumu ágwi litumu ti ba baakatsala Nsia yi Mbwe bafaana okabagha bi-odza mu Nsia yi Mbwe.

¹⁵ Lo me ngu wuulu ka aakansalala ndagha si mō mu miswa mimye o. Ya me ka aan-sono mandagha ma mu kuulu bagwa me mye o. Bubwe me nkpa ya ti me nkihi ti mbwuru agwohono me mutwunu wu ndi a me mu ndagha oyo!

¹⁶ Mu kuulu kundaa me, otsala Nsia yi Mbwe ka yili ndagha yi osa mutwunu o, lo yo yili ndagha

yi mfaana me osa. Mu obo, nyiĩ yi alagha kundaa me kala ti me ka ntsala Nsia yi Mbwe o!

¹⁷ Kala ti me mu dzyi li meme aakabulunsala, me sa mbagha mufuru. Lo kala ti ka mu dzyi li meme o, me yini a esala ki bákwighi me ndi mu okabulusala.

¹⁸ Mufuru a me wunu? Me mu ogwa kuu bwunu Nsia yi Mbwe yi ndi mu okabuluntsala me, gwene a osalala miswa mi ookagwa me Nsia yi Mbwe yi.

Poole kihi okala nkana a baara bwohono

¹⁹ Mu kuulu, ngu okala ti me ndi bunya-nyaã ña mihi mi baara bwohono, meme aankihi okala nkana a baara bwohono, mpaala me mbagha Kriste baara balagha.

²⁰ Ña kara li ba-Dzwife, me áakankala ti anga mu-Dzwife, mpaala me mbagha Kriste ba-Dzwife. Ña kara li baara ba bali kunsa mikyene me áakankala ti anga mbwuru wu li kunsa mikyene mpaala me mbagha Kriste babo ba bali kunsa mikyene, ngu okala ti meme ka ndi kunsa mikyene o.

²¹ Ña kara li ba bagwene a mikyene me áakankala ti anga wu gwene a mikyene mpaala me mbagha Kriste babo ba bagwene a mikyene. Ka mu olyele o ti me gwene a mikyene mi Nzaami, mu kuulu Kriste li mikyene mi me.

²² Ña kara li ba bagwene a makpa, me áakankala ti anga wu gwene a makpa, mpaala me mbagha Kriste babo ba bagwene a mapka. Me aadzyi okala ti anga baara bwohono babo, mpaala me mbvwuhu ndaama a baara.

²³ Ya me aangyighili mandagha mwohono mamu mu nkooro a Nsia yi Mbwe, mpaala me mbagha ndaana mu yo.

Mikele mi ba baakasa bimpa bi nyuru

²⁴ Be ka lisoolo ti ba baakasa engili-a-ngi ku mbala-a-bimpa, bo bwohono baakabara ntyini, lo yini a mumõ aakabagha embwaã? Behe si liikabara ntyini ti anga baara ba baabagha embwaã.

²⁵ Baara bwohono ba baakasa bimpa bibi mantiyini baakakebe mangili mama mpini. Bo baakasa obo mu obagha muburu wu aakapfighili, lo bihi liikasa obo mu obagha muburu wu aagwene okapfighili.

²⁶ Mu obo, me ndi mu okabara ntyini, lo me ka ndi mu okabara embara-a-mbara o. Ti anga munde wu aakadzwana bikyini bibi minkono, me ka ndi mu okakaha minkono enkaha-a-nkaha o.

²⁷ Lo me ndi mu okamwehẽ nyuru a meme mpara, me ndi mu okasa yo kunsu litumu li me, mpaala me bu ntsala Nsia yi Mbwe kundaa babake, Nzaami anyaa otwulu meme mu libee.

10

Efaana kii Isaraye ku syeh

¹ Bandughu ba me mu kana, me ka ndzyi o ti be lidzimini ti bataara ba bihi bwohono bali ku nsie a edzi ki ekakala bo, ya bo bwohono bapala mubu.

² Bo bwohono babagha liboghoru li Moyidze munsa edzi ya munsa mubu.

³ Bo bwohono bali bi-odza bimõ bibi mufulu.

⁴ Ya bo bwohono báŋmi madza mamõ mama mufulu, mu kuulu bo bákaŋma madza mu limeẽ lili mufulu li líkagye nzili mõ ya bo, ya limeẽ lilo me Kriste.

⁵ Lo Nzaami ka ámono esee mu baara balagha ŋa kara li bo o, mu obo bo bákpi ku syehe.

⁶ Mandagha mamõ mali bifaana kundaa bihi, mpaala bihi linyaã okala a manzala ma mabi, ti anga bu báli a bo.

⁷ Ka likala ba baakabuono banzaami baba mpya o ti anga baara babake ŋa kara li bo, bwunu a bu básono ti: «Baara bábwi nsini mu odza ya mu oŋma, ya bátemene mu oŋene.»

⁸ Bihi-a-be linyaã osa enkwunu, ti anga bu ósi baara babake ŋa kara li bo. Mu etsughu etsyini, bo bákpi baara mapfwunu makwumu-mwolo ya matere (23 000).

⁹ Bihi-a-be linyaã okatsihi Kriste, ti anga bu ósi baara babake ŋa kara li bo, bantaala bátswi bo ya bo bákpi.

¹⁰ Ka likanununu o ti anga bu ókanununu baara babake ŋa kara li bo, ngye-yulu a lipfu ádzwi bo.

¹¹ Ankoho, mandagha mamõ mábwi mu bo mpaala makala bifaana ya básono mo mu ogyehe bihi, bihi ba liito mu matala mama masini.

¹² Obo me buulu, mbwuru wu li mu okatsimi ti nde li mu mukiri asa mayele mpaala anyaa obwa.

¹³ Bigyeele bi liikabwana a be bili bi ook-abwana a baara bwohono. Lo Nzaami li wu bakughu osa kana mu nde, nde ka kughu ogwa muswa o ti batsihi be oluru mpini a be. Kunsá bigyeele, nde sa agwa be mpeene mpaala be lileene okuru mukolo mu bye.

Ogwene okala bumō ya mifulu mi mibi

¹⁴ Me mu obo bandughu ba me baba mukolo, liikabara osamana banzaama baba mpya.

¹⁵ Me mbili kundaa be ti anga kundaa baara ba bali a mayele. Litsimi beme kala ti mandagha ma ndyele me mali mabi bwunu we mabwe.

¹⁶ Ebaha kii liseme ki liikabvurulu bihi matuono kundaa Nzaami ka eekasa bihi bumō ya makili ma Kriste o? Limpa li liikatsyiri bihi ka liikasa bihi bumō ya nyuru a Kriste o?

¹⁷ Buulu limpa lili yini a limō, bihi lili balagha, bihi bwohono lili nyuru yini a mō. Mu kuulu bihi bwohono liikakaba limpa lyini lilo.

¹⁸ Limono baara ba Isarayeke ba baakadza banyama ba baagwi mikaba, bo ka bali bumō ya ebini ki baakagwa Nzaami bikaba o?

¹⁹ Me nki ndagha ndzyi olyele? Tuo li baagwi mukaba kundaa banzaami baba mpya lili a mupfunu? Bwunu we banzaami baba mpya bali a mupfunu?

²⁰ Pele! Lo mikaba mi ookagwa ba bagwene osoolo Nzaami, bo baakagwa mye kundaa mifulu mi mibi lo ka kundaa Nzaami o. Lo me ka ndzyi ti be likala bumō ya mifulu mi mibi o.

²¹ Be ka likughu onjma bviini li lili munsa ebaha e Mfumu ya li lili munsa ebaha ki mifulu mi mibi o. Be ka likughu odza bilogho bi bili na tabele li Mfumu ya bi bili na tabele li mifulu mi mibi o.

²² Bunu, bihi ebaka e Mfumu lidzyi otsumunu? Bihi libvulu nde mu mpini?

Ogyighili mandagha mwohono mu nkooro a nsia a Nzaami

23 «Me ndi a muswa mu ogyighili mandagha mwohono», lo mandagha mwohono ka mali a mupfunu o. «Me ndi a muswa mu ogyighili mandagha mwohono», lo mandagha mwohono ka maakakwuhu kana li baara o.

24 Mbwuru anyaa osagha ndaana yi a ndaa ndeme, lo asagha ndaana yi a wu muke!

25 Liikadza bilogho byehene bi baakatyegehe ku yu, gwene a okabulugwa bifwulu bi bikughu osuo mikolo mi be mpara.

26 Mu kuulu «nsie ya bilogho byehene bi bili mu yo bili bibi Mfumu.»

27 Kala ti mbwuru wu gwene a kana ti be mbili mu odza ya nde ya kala ti be likihi, lidza byehene bi baagwa be, wene a ogwa bifwulu bi bikughu osuo mikolo mi be mpara.

28 Lo kala ti mbwuru lyele be ti: «Li tuo li baagwi mukaba kundaa banzaami baba mpya», ka lidza lo o, mu nkooro a mbwuru wu aagyehe be ya mu nkooro a onyaa osuo mikolo mi be mpara.

29 Mukolo mpara wu ndi mu okalyele me, ka ali wu a ndaa be o, lo wu a ndaa wu muke. Mu kuulu, mu emakye mukolo a mbwuru mukimi aalamana bunya-nyaa bu me?

30 Kala ti me aakandza bi-odza bi me mu mu okabvurulu matuono, mu emakye baabili bubi bu me mu bi-odza bi ndi mu okabvurulu me matuono kundaa Nzaami?

31 Mu obo, ngu okala ti be lili, ngu okala ti be linji, nswe ndagha yi liigyighili be, liikagyighili mandagha mwohono mu ogwa Nzaami nsia.

32 Ka likala limeẽ li ookubu baara makya o, ngu

okala kundaa ba-Dzwife, ngu okala kundaa ba-Ngereke, ngu okala kundaa Libwunu li Nzaami.

³³ Me mu obo, mehe si aakansa mpini mu okala wu mubwe kundaa nswe mbwuru mu mandagha mwohono, bu aakagwene osagha ndaana yi a ndaa meme, lo yi a ndaa baara balagha, mpaala bo babvwughu.

11

¹ Liikanama efaana e me, ti bu aakanama meme efaana e Kriste.

Baghala ya mukaha ŋa nkulu a Nzaami

² Me aakansyighi be bu liikalibili be mweẽ mu me mu mandagha mwohono, ya bu liikakebe be maluo ma aanduo me be.

³ Lo me ndzyi ti be lisoolo ndagha yi: Kriste li Mfumu a nswe baghala. Baghala li mfumu a mukaha ya Mfumu a Kriste me Nzaami.

⁴ Nswe baghala wu aakasamana bwunu we wu aakabighili ya mutswi wu báfughu, nde aakatwuhu mfumu a nde budzwa.

⁵ Lo nswe mukaha wu aakasamana bwunu we aakabighili ya mutswi wu bagwene ofughu, nde aakatwuhu mfumu a nde budzwa mu kuulu nde li ti anga wu baasi nkulu.

⁶ Kala ti mukaha ka laha etambala o, nyaã bakie nde mfu! Ya kala ti oli budzwa kundaa mukaha mu okala a mfu yi bakie, bwunu we nkulu, lo nyaã nde alaha etambala!

⁷ Baghala ka faana olaha etambala mu mutswi a nde o, mu kuulu nde li efaana kii nsia a Nzaami. Mukaha li nsia a baghala.

⁸ Mu kuulu ka bágyighili baghala mu mukaha o, lo mukaha bágyighili mu baghala.

⁹ Ya ka bágyighili baghala mu nkooro a mukaha o, lo mukaha bágyighili mu nkooro a baghala.

¹⁰ Mu obo mukaha faana okala a elyimi ki litumu ña yulu a mutswi a nde, mu nkooro a bangye-yulu.

¹¹ Lo mu Mfumu, mukaha ka kughu okala gwene a baghala o, ya baghala ka kughu okala gwene a mukaha o.

¹² Mu kuulu, bwunu a bu bágyighili mukaha mu baghala, bwunu obo si baakaburu baghala kundaa mukaha. Ya byehene bifi kundaa Nzaami.

¹³ Limatsimi ati ndagha yi beme: Oli bubwe ti mukaha asamana Nzaami ku ogwene a olaha etambala mu mutswi?

¹⁴ Nsie yomo ka yiikaluo be ti oli budzwa kundaa baghala mu okala a mfu yi nda o?

¹⁵ Lo kundaa mukaha, okala a mfu yi nda oli nsia, mu kuulu Nzaami ágwi nde mfu ti anga etambala!

¹⁶ Lo kala ti mbwuru dzyi osa mikeme, bihi ka lili a epfu ekye o, ya Bimvununu bi Nzaami si ka bili a epfu ekye o!

Bi-odza bi Mfumu

¹⁷ Me ka ngwi be masyighi mu mandagha ma aandyele me be o, mu kuulu ña liikabvununu be, be liibvulukasa bubi ña ebini kii bubwe.

¹⁸ Nsomo-a-nsomo, me ndi mu okagyughu ti ña liikabvununu be mu libwunu, oli a munkaghaba ña kara li be, ya me nsi kana ti oli a ndaama a enganma mu ndagha oyo.

¹⁹ Ofaana okala si a munkaghaba ɲa kara li be mpaala basoolo ba baakakebe mukihi wu bálaba bo ɲa mbihi a ɲa bagyeele bo.

²⁰ Mu matala ma liikabvununu be, be ka liikabvununu mu odza bilogho bi Mfumu o.

²¹ Mu kuulu, mu matala mama odza, nswe mbwuru aakabinjini odza bilogho bibi ndaa ndeme. Mu obo, babake baakasyili ya nzala, ya babamō baakakolo mala.

²² Bunu, be ka lili a manzo ku likughu odza ya onɲa o? Bwunu we be libwunu li Nzaami lili mu okatsaala bu liikatwuhu ba bagwene a elogho budzwa? Nki ndagha me aandyele be? Me ngwa be masyighi? Pele, mu ndagha yi me ka ngwa be masyighi o.

(Mat 26.26-28; Mar 14.22-24; Luk 22.19-20)

²³ Mu kuulu me aangyagha kundaa Mfumu mandagha ma aanduo me be ti: Mfumu Yiisu, mu mpyibi yi bátyeghe nde, ágwolo limpa,

²⁴ ya bu abvurulu matuono kundaa Nzaami, nde átsyiri lo ya ályele ti: «Yi me nyuru a me, yili yi a ndaa be. Liikasa bu mu okalibili mweē mu me».

²⁵ Bu bamana odza limpa, nde ási bwunu obo si mu ebaha, nde ályele ti: «Ebaha ki eli ogwihini ku onyaghara mu makili ma me, liikasa bu mu okalibili mweē mu me matala mwohonon ma akala liikanɲa be kye».

²⁶ Mu kuulu, nswe matala ma liidza be limpa li ya liinɲa be ebaha ki, be sa likatsala nsia a lipfu li Mfumu tee mu matala ma aayabvughuru nde.

²⁷ Me mu obo, mbwuru wu aadza limpa bwunu we onɲa ebaha e Mfumu buulu ka bufaana o,

nde sa akala a ebili mu nyuru ya mu makili ma Mfumu.

²⁸ Nyaã ti nswe mbwuru agyighili okeene nzya-nzyara a ndeme nsomo nde adza limpa li ya anjma ebaha ki.

²⁹ Mu kuulu munde wu aadza ya wu aanjma gwene a okeene nyuru, nde aakadza ya aakanjma mumfwunu a ndeme.

³⁰ Me mu obo oli a babyele ya banga-a-bipfwumu balagha na kara li be, ya baara balagha bamaakpa.

³¹ Kala ti bihi liikakeene nzya-nzyara a bihi bameme, nkini ka bakaalamana bihi o.

³² Lo na baakalamana bihi, me Mfumu akasyeme bihi mpaala linyaã obwa mu masyeme emõ ya baara ba nsie.

³³ Me mu obo bandughu ba me mu kana, mu matala ma liikabvununu be mu odza, liikakebe babake.

³⁴ Kala ti mbwuru li a nzala, nyaã nde adza ku nzo a nde, mpaala be linyaã okabvununu mu okadzuru mumfwunu a be beme.

Mu mandagha ma masyili, me sa ngyighili mo na akala aangya me.

12

Bikaba bi Mufulu a Ngili

¹ Bandughu ba me mu kana, mu mi mitala bikaba bi mufulu, me ka andzyi o ti be likala kunsu nzi-nzimini.

² Be lisoolo ti na lili be ba bagwene a kana, baara bakabiri be kundaa banzaami baba bityeghe ba baagwene okabili nkwono obihi.

³ Me mu obo me ndyele kundaa be ti: Ka oli a mbwuru wuulu, bu abili kunsa Mufulu a Ngili kughu olyele ti: «Epwolo kundaa Yiisu!» Ya mbwuru ka akughu olyele o ti: «Yiisu li Mfumu!» Kala ti, ka oli mu Mufulu a Ngili o.

⁴ Bikaba bili bibi mawa-mawa, lo Mufulu wu aakagwa bye li mumõ,

⁵ bisala bili bibi mawa-mawa, lo mu osalala Mfumu mumõ,

⁶ bigyighili bili bibi mawa-mawa, lo me Nzaami wuunu munde aakagyighili bye byehene mu bo bwohono.

⁷ Kundaa mbwuru mbwuru Mufulu aakamojono mu ekaba mu nkooro a bubwe bu baara bwohono.

⁸ Kundaa mumõ Mufulu ágwi ndagha yi bunsughu, kundaa wu muke ndagha yi ligyahaba, mu Mufulu wuunu munde.

⁹ Kundaa wunu kana, mu Mufulu wuunu munde, kundaa wu muke bikaba bibi odzuhu mabyele, mu Mufulu wuunu munde.

¹⁰ Kundaa mumõ, ogyighili bimaã, kundaa wu muke obighili, kundaa wu muke ogyighili okehene mifulu, kundaa wunu obili mu mandinji mama mawa-mawa, kundaa wu muke obaala mandinji.

¹¹ Myehene mimye yini a Mufulu mumõ ya wuunu munde aakabulugyighili, bu agwi kundaa nswe mbwuru ekaba, bwunu a bu adzyi nde.

Nyuru yili mō lo binama bili bilagha

¹² Nyuru yili nga-mō lo yo yili a binama bilagha, ya bu oli binama bilagha mu nyuru, binama

byehene bibye bili nyuru nga-mõ, bwunu obo si oli mu Kriste.

¹³ Mu kuulu bihi bwohono bábogho bihi munsa Mufulu mumõ mu nyuru nsyini, ba-Dzwife bwunu we ba-Ngereke, bankana bwunu we baara baba bunyanyaã, ya bihi línmi bibi mu Mufulu nga-mumõ munde.

¹⁴ Nyuru ka yili a enama yini a emõ o, lo binama bilagha.

¹⁵ Kala ti kwulu elyele ndiri: «Buulu me ka ndi kwogho o, me ka ndi mu nyuru o», bunu, kye sa enyaã okala enama e nyuru?

¹⁶ Kala ti tswi lilyele ti: «Buulu me ka ndi lihi o, me ka ndi mu nyuru o», bunu lo sa linyaã okala enama e nyuru?

¹⁷ Kala ti nyuru yohono yili lihi, bunu yo yiigyughu? Kala ti nyuru yohono yili tswi, bunu baagyughu mpihi?

¹⁸ Lo Nzaami átwulu nswe enama mu nyuru, bwunu a bu adzyi nde.

¹⁹ Kala ti bye byehene bili enama emõ, nyuru bunu yiikala?

²⁰ Binama bili bilagha, lo nyuru yini a mõ.

²¹ Lihi ka likughu olyele kundaa ekee o ti: «Me ka ndi a nzala a we o», mutswi si ka kughu olyele kundaa myili o ti: «Me ka ndi a nzala a be o.»

²² Ngu okala binama bi nyuru bi biikamonono bi bigwene a mpini, bili a mupfunu.

²³ Bibye bi liikamono ti ka bili bibi budziri o, me bibye bihi liibvulu okagwa budziri. Bibye bi biikamwehẽ bihi budzwa ña mihi mi baara, me bibye liibvulu okafughu.

²⁴ Bibye bi biigwene okamwehẽ bihi budzwa ɲa mihi mi baara, ka bili a nzala a budziri o. Lo Nzaami ágyighili nyuru mu eteese kii ogwa budziri bu bubvulu kundaa bi bigwene a budziri,

²⁵ mpaala onyaã okala a munkabala munsu nyuru, lo mu kuulu binama bi nyuru bikabaha bibike bye a bye.

²⁶ Kala ti enama etsyini eli mu omono mpara, binama byehene biikakaba mpara a nde, kala ti enama etsyini ebagha nsia, binama byehene bikakaba esee e nde.

²⁷ Be lili nyuru a Kriste, ya nswe mbwuru li enama e nyuru oyo.

²⁸ Mu Emvununu e Nzaami, Nzaami átwulu nsomo-a-nsomo bantumu, ɲa ebini kii byele mibighili, ɲa ebini kii bitere baluo, ɲa mbihi banga-a-bimaã, ba baakadzuhu mabyele, ba baakabaha baara, mimbiri, ya ekaba kii obili mandinji mama mawa-mawa.

²⁹ Bunu, bo bwohono bali bantumu? Bunu, bo bwohono bali mibighili? Bunu, bo bwohono bali baluo? Bunu, bo bwohono baakasa bimaã?

³⁰ Bunu, bo bwohono bali a ekaba kii odzuhu mabyele? Bunu, bo bwohono baakabili mu mandinji mama mawa-mawa? Bunu, bo bwohono baakabaala mandinji?

³¹ Liikakala a nzala obagha bikaba bi bibvulu bubwe.

Sa me firinsuo be nkara nzili yi bvulu bubwe.

13

Dzyi

¹ Ngu okala ti me mbili mandinji ma baara ya mama bangye-yulu, kala ti me ka ndi a dzyi o, me ndi esyeē kii mu boronze ki eli mu okabili bwunu we nguṇu yi aakasa nkele yi alagha.

² Ngu okala ti me ndi a ekaba kii obighili, ligyaha li mandagha mwohono mama ensweghe ya osoolo kwohono, ngu okala ti me ndi a kana li liikasobo minguo bibini, kala ti me ka ndi a dzyi o, lo me ka ndi a mupfunu o.

³ Ngu okala ti me nkaba busini bu me bwohono kundaa bawele, ngu okala ti me ngwi nyuru a me mpaala batsughu yo ku mbaa, kala ti me ka ndi a dzyi o, mandagha mamu ka mali a mupfunu mu me o.

⁴ Dzyi liikakuru mukolo mu okebe, dzyi liikasa bubwe, lo ka lili a musogho o. Dzyi ka lili a mubili a nyuru o, lo ka lili a nzala a nsia o.

⁵ Dzyi ka liikagyighili ndagha yi budzwa o, lo ka liikasagha ndaana yi a ndaa ndeme o, lo ka liikabagha nkehe o, lo ka liikalibili mweē mu bubi o.

⁶ Dzyi ka liikamono esee mu ogwene a bunsumu o, lo dzyi liikamono esee mu enganma.

⁷ Dzyi liikasa mandagha mwohono kolokolo, lo liikasa kana mu mandagha mwohono, lo liikasa emiini mu mandagha mwohono, lo liikakuru mukolo mu mandagha mwohono.

⁸ Dzyi ka liikafa o. Mandagha mama libighi? Mo sa mafa. Obili mu mandinji? Sa ofa. Ligyaha? Sa lifa.

⁹ Mu kuulu yini a ndaama a mandagha bihi-a-be ligyahaba, ya yini a ndaama bihi-a-be liikalyele mu libighi.

¹⁰ Lo mu matala ma oogya mandagha mama mukughu, mandagha mama ndaama sa madzimini.

¹¹ Na ándi me muke-muke, me áakambili ti anga muke-muke, me áakantsimi ti anga muke-muke, me áandi a mayele ti anga mama muke-muke. Me bu nkulu, me aansihí mandagha mwohonó mama bike-bike.

¹² Mu matala ma, bihi-a-be lili mu okamono mu etala-tala, nkini ka lili mu ogyighili okamono o, lo etsughu eli ki akala liigyighili omono bihi-a-be. Mu matala ma me nsóolo ndaama a mandagha, lo etsughu eli kiili me sa ngyighili osoolo bwunu a bu bágyighili osoolo me.

¹³ Ankoho mu matala ma, mandagha matere ma magwene a masini ngu ma: Kana, emiini ya dzyi. Lo me dzyi li libvulu bunene mu mandagha mansa matere.

14

Obighili ya obili mandinji maala baara ka basoolo o

¹ Liikasagha dzyi, liiakala a nzala a bikaba bibi mufulu, emvulu-ngughu obighili.

² Mu kuulu munde wu aakabili mu mandinji maala baara ka basoolo o, nde ka aakabili kundaa baara o, lo kundaa Nzaami, mu kuulu mbwuru si mumõ ka aakabaghala nde o. Ya mu Mufulu nde aakalyele mandagha mama ensweghe.

³ Lo munde wu aakabili ti anga mubighili, nde kundaa baara aakabili. Nde aakakwuhu kana li bo, nde aakagwa bo mpama, nde aakabuono bo.

⁴ Mbwuru wu aakabili mu mandinji aakakwuhu kana li ndeme, lo wu aakabighili aakakwuhu kana li libwunu li Nzaami.

⁵ Me ndzyi ti be bwohono likabili mu mandinji maala baara ka basoolo o, lo me mvulu odzyi ti be bwohono likabighili. Mbwuru wu aakabighili li a mupfunu wu alagha, nde bvulu mbwuru wu aakabili mu mandinji maala baara ka basoolo o, kala ka yini a mu matala ma aakabaala nde mandagha ma aalyele nde mu otwu libwunu li Nzaami.

⁶ Bandughu ba me mu kana, mu matala ma limatsimi ati, nki ndaana be liibagha mu me kala ti me ngyi kunda be ya me mbwi okabili ya be mu mandinji maala baara ka basoolo o na ebini kii ogya a be ndagha yi a osuo be mandagha mama ensweghe ma oosuo me Nzaami, mandagha mama ligyhaba, mandagha mama ngu libighili, mandagha mama oluo?

⁷ Kala ti bilue bibi makini bi biikapaha likyi, ewebe-a-webe bwunu we nguomo, ka bipaha likyi lili lisobo o, bunu-abo baasoolo ti likyi li, lili ewebe-a-webe bwunu we lili nguomo?

⁸ Ya kala ti mvulu-a-mvulu yipaha likyi li oogwene obaghala baara, nande aakala mukughu mu odzwana mvulu?

⁹ Bumō si kunda be, kala ti ndinji a be ka yilyele ndagha yi oobaghala baara o, bunu baasoolo mandagha ma bali mu okalyele? Lo be lili mu okabili kuu bwunu.

¹⁰ Ngu okala ti mandinji na yulu a nsie mali mama mawa-mawa, ka oli a ndinji yi gwene a mambaala o.

¹¹ Mu obo, kala ti me ka nsoolo mambaala ma ndinji a mbwuru o, lo me ndi munzyi kundaa nde, ya nde wu li mu okabili li munzyi kundaa me.

¹² Bwunu obo si, mu kuulu be lili mu okasagha bikaba bibi Mufulu, libvulu okasagha bikaba bi biitwu libwunu li Nzaami.

¹³ Me mu obo, Nyaã ti munde wu aabili mu ndinji yiili baara ka basoolo o, asamana mpaala abagha bu aabaala.

¹⁴ Mu kuulu, kala ti me nsamana mu ndinji yiili baara ka basoolo yo o, mufulu a me li mu okasamana, lo mayele ma me ka mali mu okasala o.

¹⁵ Mu obo, emakye me aansa? Me sa nsamana mu Mufulu, lo me sa nsamana si mu mayele. Me sa ngiyimi mu Mufulu, lo me sa ngiyimi si mu mayele.

¹⁶ Mu kuulu, kala ti yini a mu Mufulu we li mu okatuono Nzaami, bunu-abo mbwuru wu li mu okagyughu we akughu olyele «Aamene» mu lisamana li we lili obvurulu matuono, bu agwene osoolo mi li mu okalyele we?

¹⁷ Ngu okala ti we li mu okabvurulu matuono ku obwe, lo lisamana lilo ka lili mu okakwuhu kana li wu muke o.

¹⁸ Me aakamvurulu matuono kundaa Nzaami mu kuulu me mvulu be bwohono mu obili mandinji maala baara ka basoolo o,

¹⁹ lo munsa libwunu li Nzaami, me mvulu odzyi olyele mandagha mataana mu mayele ma me, mpaala me nduo babake, ña ebini kii olyele mandagha mapfwunu-kwumu (10 000) mu mandinji maala baara ka basoolo o.

²⁰ Bandughu ba me mu kana, ka likatsimi ti anga baana basala o. Mu mi mitala bubi, likala baana ba basala, lo mu bitsimi, likala bakwuru.

²¹ Mu Mikyene básono ti:

«Me mu baara baba mandinji makimi
ya mu minjma mi banzyi, me akala aambili kunda-
daa ekaana ki
lo ngu okala obo, bo akala ka bagyughu me o, obo
me bu olyele Mfumu.»

²² Me mu obo, mandinji mali elyimi kundaa ba bagwene a kana, lo ka kundaa ba banga a kana o. Lo mandagha mama libighi mali elyimi kundaa ba bali a kana, lo ka kundaa ba bagwene a kana o.

²³ Limatsimi ati, kala ti Libwunu li Nzaami lwohono libvununu ya baara bwohono, babwi obili mandinji maala baara ka basoolo o, kala ti baara baba bwunu bagyi, bwunu we ba bagwene a kana, bo ka batsimi o ti be lala liibyele?

²⁴ Lo kala ti baara bwohono bali mu okabighili, mbwuru wu gwene a kana bwunu we wu a bwunu wu aayasomo, mu nkooro a mi ali mu okagyughu nde, nde sa akihi masumu ma nde ya sa amono ti baara bwohono nde bali mu okalamana.

²⁵ Mansweghe ma mukolo a nde sa mamonono. Mu obo, nde bu abwi mamfumunu edzili mu nsie, nde sa asamana Nzaami ya nde sa alyele ti: «Nganjma, Nzaami li nja kara li be!»

Bunkere mu mabwunu

²⁶ Mu obo, bandughu ba me mu kana, emakye lifaana osa? Na liikabvununu be, mbwuru mutsyini mu be kughu ogyimi ekwumu, wu

muke kughu oluo, mbwuru wunu kughu olyele mandagha mama ensweghe ma oosuo nde Nzaami, mbwuru wunu kughu obili mu mandinji maala baara ka basoolo o, bwunu we obaala mandinji. Nyaã ti mandagha mwohonono makala ma maakwuhu kana li baara bwohonono.

²⁷ Kala ti baara badzyi obili mu ndinji yiili baara ka basoolo o, nyaã baara buolo bwunu we batere babili, mumõ ña mbihi a wu muke, ya okala si a mbwuru wu abaala.

²⁸ Kala ti ka oli a mbwuru wu aabaala o, nyaã baara bakala pii munsa libwunu li Nzaami, nswe mbwuru abili mu ndeme ya kundaa Nzaami.

²⁹ Mu mi mitala mibighili, nyaã baara buolo bwunu we batere babili ya babake bakeene mandagha ma baalyele bo.

³⁰ Kala ti mbwuru mukimi ña kara li libwunu li Nzaami li a yi aalyele mu mandagha mama ensweghe ma oosuo nde Nzaami, nyaã mbwuru wu a nsomo akala pii.

³¹ Mu kuulu, be bwohonono likughu obighili, lo mumõ mumõ, mpaala baara bwohonono babagha mayele ya babagha mpama.

³² Mifulu mi mibighili miikagyughu mibighili.

³³ Mu kuulu Nzaami ka li Nzaami wu masa-sa o, lo nde li Nzaami wu edzuunu.

Bwunu a bu oli mu Mabwunu ma Nzaami mwohonono,

³⁴ nyaã bakaha bakala pii munsa Mabwunu ma Nzaami, mu kuulu bo ka bali a muswa mu obili omo o. Nyaã bo bakala kunsu litumu, bwunu a bu ookalyele si Mikyene.

³⁵ Kala ti bo bali a mandagha ma badzyi

ogyighi, nyaã bo bafwulu balumu ba bo ku nzo. Mu kuulu ka oli bubwe o ti mukaha abili munsa Libwunu li Nzaami.

³⁶ Bunu, Ndagha a Nzaami kundaa be yífi? Bwunu we, yini a kundaa be yo yító?

³⁷ Kala ti mbwuru tsimi ti nde li mubighili bwunu we li mbwuru wu mufulu, nyaã nde abaghala mu mandagha ma nsono me be ti mo mali litumu li Mfumu.

³⁸ Kala ti mbwuru ka soolo mo o, lo ndehe si ka basoolo nde o.

³⁹ Me mu obo, bandughu ba me mu kana, liikasagha ekaba kii obighili ya ka likakahaba baara mu okabili mu mandinji maala baara ka basoolo o.

⁴⁰ Lo mandagha mwohonono mafaana okaluru bwunu a bu ofaana ya kunsu bunkere.

15

Osighili o Kriste mu lipfu

¹ Bandughu ba me mu kana, me ndibili be mweẽ mu Nsia yi Mbwe yi aantsala me be, yi liigyagha be, be liinabara mu yo,

² ya mu yo si be lili mu nzili a obvwughu, kala ti be likwara yo bwunu a bu aantsala me be yo. Lo kala ti ka obo o, kana li be lili lili bwunu.

³ Me áantswama ogwa kundaa be mandagha ma ángyagha meme ti: Kriste aakpi mu nkooro a masumu ma bihi, bwunu a bu ookalyele Bisono.

⁴ Bádzyighi nde, nde ásighili mu lipfu etsughu kii bitere, bwunu a bu ookalyele Bisono.

⁵ Nde ámonono kundaa Sefase ya kundaa bantumu kwumu ya buolo (12).

⁶ Na nseele, mu sa limõ, nde ámoŋono kundaa bandughu mu kana oluru mutala a nkama-taana (500). Balagha na kara li bo bali nkini mweẽ ya babake baakpi.

⁷ Na mbihi, nde ámoŋono kundaa Dzake, ya kundaa bantumuwohono.

⁸ Na mbihi a bo bwohono, nde aamoŋono kundaa mehe si ti anga kundaa mwana wu baburu gwene a bangoono okughu.

⁹ Mu kuulu me, me ndi wu bvulu busala mu bantumuwu, me wuulu ka ndi a muswa ti bata me ntumu o, mu kuulu me aamwehẽ Libwunu li Nzaami kimini.

¹⁰ Lo mu bwehe bu Nzaami, me ndi bwunu a bu ndi, ya bwehe bu nde kundaa me ka buli bubu bwunu o, lo me aambvulu osala ya bo bwohono, ka oli me o, lo bwehe bu Nzaami bu buli mu me.

¹¹ Me mu obo, ngu okala ti me, ngu okala ti bo, oyo me nsia yi liikatsala bihi, ya me mu yo be liisi kana.

Osighili o ba bákpí mu lipfu

¹² Lo kala ti baakatsala nsia ti Kriste aasighili na kara li ba bákpí, bunu-abo babake na kara li be baakalyele ti osighili na kara li ba bákpí ka oli o?

¹³ Kala ti osighili na kara li ba bákpí ka oli o, lo Kriste si ka ásighili mu lipfu o.

¹⁴ Ya kala ti Kriste ka aasighili na kara li ba bákpí o, lo maluo ma bihi mali mama mukaŋana, kana li behe si lili mukaŋana.

¹⁵ Bihi lili mu okamoŋono ti anga bampughulu ba Nzaami baba mpya, mu kuulu bihi liisuo

bumpughulu bubu mpaya mu Nzaami na liika-lyele ti Nzaami aasiili Kriste na kara li ba bakpi, lo nde ka aasiili nde mu lipfu o, kala ti oli nganma ti ba bakpi ka baakasighili mu lipfu o.

¹⁶ Mu kuulu, kala ti baara ba bakpi ka baakasighili mu lipfu o, lo Kriste si ka aasighili mu lipfu o.

¹⁷ Ya kala ti Kriste ka aasighili mu lipfu o, lo kana li be ka lili a mupfunu o, be lili nkini kunsa masumu ma be

¹⁸ ya babo ba baakpi munsa kana mu Kriste baapfighili.

¹⁹ Kala ti bihi lili a emiini mu Kriste yini a mu bumwee bu, lo bihi lili baara ba babvulu a nyii mu baara bwohono.

²⁰ Lo mu enganma, Kriste aasighili na kara li ba bakpi: Nde li wu a nsomo mu osighili mu lipfu na kara li ba bakpi.

²¹ Buulu lipfu liigy mu mbwuru mumo, me mu mbwuru mumo si oogyi osighili mu lipfu na kara li ba bakpi.

²² Mu kuulu, bwunu a bu ookakpa baara bwohono mu Ada, bwunu obo si baara bwohono sa babagha laama mu Kriste,

²³ lo mbwuru mbwuru mu matala ma nde: Nsomo a nsomo Kriste, na mbihi a matala ma aayabvughuru nde, bo bwohono ba bali baba Kriste.

²⁴ Na nseele masini sa magya, na akala abvurulu nde Emfumu kundaa Nzaami Taara, bu amana otsala ba baakatumu bwohono, bimfumu byehene, ya lileene lwohono.

²⁵ Mu kuulu nde faana okala mukogho, tee na

aatwulu nde «mitaara mi nde myehene na nsie a myili mi nde».

²⁶ Lipfu me mutaara wu ensiele-mbihi wu akala baasyehe ekulu.

²⁷ Mu kuulu, «Nzaami aatwulu bilogho byehene na nsie myili mi nde». Lo na aakalyele nde ti bilogho byehene bili kunsu litumu li nde, oli tse-tse ti munde wu aagwi nde litumu na yulu a bilogho byehene ka li mu kara o.

²⁸ Ya na akala baagwa nde litumu na yulu a bilogho byehene, ono Mwana ndeme sa akala kunsu litumu li munde wu aagwi nde litumu na yulu a bilogho byehene, mu kuulu Nzaami aakala a litumu mu byehene ya mu baara bwohono.

²⁹ Kala ti ka oli obo o, ba baakakihi libogho mu ba bakpi emakye akala baasa? Kala ti ka oli nganma o ti ba bakpi sa basighili mu lipfu, mu emakye bo baakakihi libogho na ebini e bo?

³⁰ Ya bihi bameme si, mu emakye mu nswe matala bihi liikakala be-bele ya lipfu?

³¹ Bandughu ba me mu kana, nswe etsughu me ndi be-bele ya lipfu. Me ndyele be yo oli nganma, me aakansa mutwunu mu be matala mwohono, mu endughu e bihi-a-be mu Yiesu-Kriste Mfumu a bihi.

³² Kala ti me aandzwana ya baara ba bali ti anga banyama ku Efedze mu nkooro a mandagha mama embwuru, nki ndaana me aambagha? Kala ti ba bakpi ka baakasighili mu lipfu o. Lo «litswe lidza ya linma, mu kuulu na epala, bihi-a-be sa likpa».

³³ Ka ligwunumu beme o: «Bambaala ba babi baakabyihi bipfu bi bibwe.»

³⁴ Ligyabvughuru mu bitsimi bi bibwe ya ka lifirikasa masumu o, mu kuulu ndaama a baara ka bagyahaba Nzaami o, me ndyele obo mu ogwa be budzwa.

Nyuru yi áasighili mu lipfu

³⁵ Lo mbwuru sa alyele ti: «Bunu-abo baara ba bákpi baakasighili mu lipfu? Bo nki nyuru baakala a yo?»

³⁶ We ewulu! Liburu li aakakunu we ka likughu omene o kala ti lo ka likpi o.

³⁷ Ki aakakunu we ka oli muti wu aakakebe we o, lo liburu, lo likughu okala liburu li bele bwunu we li buru lili muti mukimi.

³⁸ Na mbihi Nzaami aakagwa lo nyuru bwunu a bu adzyi nde. Ya nswe liburu lili a nyuru yi a ndaa ndeme.

³⁹ Bibuo bi bimweẽ byehene ka bili a nyuru mō o. Nyuru a mbwuru yili a lisobo ya nyuru a nyama, nyuru a ŋmini yili a lisobo ya nyuru a nswi.

⁴⁰ Oli si a manyuru mama mayulu ya manyuru mama nsie. Lo nsia a manyuru mama yulu yi li a lisobo ya nsia a manyuru mama nsie.

⁴¹ Osehene o tala okimi, osehene o ngoono okimi, osehene o banomanomo okimi. Ngu okala banomanomo, nswe ŋomanomo li a osehene o nde.

⁴² Oli si bumō mu osighili o ba bákpi mu lipfu: Baakadzyighi nyuru a mbwuru yi aakabolo, yo yiikasighili mu lipfu yi aagwene okabolo.

⁴³ Nyuru yi baakadzyighi yili yi agwene a mupfunu, lo yo yiikasighili mu lipfu kunsia nsia.

Nyuru yi baakadzyighi yi aakolo, yo yiikasighili mu lipfu ya lileene.

⁴⁴ Nyuru yi baakadzyighi yi a embwuru, yo yiikasighili mu lipfu nyuru yi mufulu. Kala ti oli a nyuru yi embwuru, oli si a nyuru yi mufulu.

⁴⁵ Me mu obo básono ti: «Mbwuru wu a nsomo Adã, ákighiri mbwuru wu a mweẽ*.» Adã wu masini, nde li mbwuru wu mufulu, mufulu wu aakagwa laama.

⁴⁶ Ka oli nyuru yi mufulu yili yi a nsomo o, lo nyuru yi embwuru yili yi a nsomo. Yi a mufulu ña mbihi yiikagya.

⁴⁷ Mbwuru wu a nsomo wu bámyeme mu nsie, li lifufunu. Mbwuru wu a bwolo áfi ku yulu.

⁴⁸ Bwunu a bu oli mbwuru wu a nsie, obo si oli baara ba bámyene mu nsie, ya bwunu a bu oli mbwuru wu a yulu, obo si baara baba yulu akala baakala.

⁴⁹ Ya bwunu a bu lili bihi mu efafaana e mbwuru wu bámyeme mu nsie, bihi-a-be si sa likala efafaana e mbwuru wu aafi ku yulu.

⁵⁰ Bandughu ba me mu kana, ndagha yi ndyele me be me yi: Nyuru a bihi yi embwuru ka yikughu ogwolo pfa li Emfumu e Nzaami o, ya bi biikabolo ka bikughu ogwolo pfa li bi biigwene okabolo o.

⁵¹ Me ndagha yi a ensweghe aandyele be: Bihi bwohono ka likpa o, lo bihi bwohono sa likighiri

⁵² ñaana oño, mu mbwe-mbwere a mihi, mu likyi li mvulu-a-mvulu yi masini. Mu kuulu, ña bafulu mvulu-a-mvulu, ba bákpi sa basighili mu

* 15:45 15.45 Eba 2.7

lipfu gwene a manyuru ma maakabolo, ya bihi, bihi sa likighiri.

⁵³ Mu kuulu, nyuru yi aakabolo yifaana olaha nyuru yi aagwene okabolo, ya nyuru yi aakakpa yifaana olaha laama lili mibvu ya mibvu.

⁵⁴ Mu matala ma akala oolaha nyuru yi aakabolo nyuru yi aagwene okabolo, ya nyuru yi aakakpa bu yilaha laama lili mibvu ya mibvu, oŋo ŋa akala ookeele ndagha yi basono ti:

«Olughulu oodzihibi lipfu kuu mankulu!»

⁵⁵ «Lipfu, olughulu o we kunu-ako oli?

Lipfu, lileene li we lii odzwa kunu-ako lili?»

⁵⁶ Lileene li lipfu lii odzwa me lisumu, ya lileene li lisumu me mikyene.

⁵⁷ Lo litswe likabvurulu matuono kundaa Nzaami, nde wu aakagwa bihi olughulu mu Mfumu a bihi Yiisu-Kriste!

⁵⁸ Me mu obo bandughu ba me mu kana baba mukolo, ligyighili otemene mu mpini, gwene onyĩ, matala mwohonon liikasala bubwe mu esala e Mfumu, bu lisoolo ti esala e be ka eli kii bwunu o.

16

Bikaba mu nkooro a libwunu li Nzaami lili ku Yerusaleme

¹ Mu mi mitala bikaba mu nkooro a baara ba Nzaami baba ku Yerusaleme, behe si ligyighili bwunu a bu aantumu me mabwunu ma Nzaami ma mali mu etsulu e nsie kii a Ngalati.

² Nyaã ti mu nswe etsughu kii liminj, nswe mbwuru mu be akatwulu nzi mu libee, bwunu a bu oli libagha li nde, mpaala banyaã okebe matala ma aangya me, mu otolo nzi.

³ Na akala aangya me, me sa ngweghe baara ba liisuolo be ya mikaana mpaala babiri bikaba bi be ku Yerusaleme.

⁴ Kala ti bubwe me ngye ya bo, bo sa bagye nzili mō ya me.

Bitsimi bi midzye bi ókuru Poole

⁵ Na akala aanduru me mu etsulu e nsie kii Masedwane, me sa ngyamono be, mu kuulu me mu Masedwane aanduru.

⁶ Okughu okala ti me sa nduhu mana bitsughu kundaa be, ya oluhu ndo yi a mpie yi alagha kundaa be, mpaala be ligwa me libaha li likughu mu onama midzye mi me.

⁷ Mu sa li, me ka ndzyi omono be na aanduru me o, ya me nsi emiini ti me sa nduhu mana bitsughu ya be, kala ti Mfumu gwi muswa.

⁸ Lo me sa nkala ku Efedze tee mu kyiri kii Pantekote,

⁹ mu kuulu, nzili yili bwaha mu otsala Nsia yi Mbwe, ya mitaara mi me mili milagha.

¹⁰ Kala ti Timote yato, lisa kuulu ti nde anyaa okala a nzalamweē kundaa be, mu kuulu nde li mu okasala esala e Mfumu ti anga me.

¹¹ Mu obo, mbwuru anyaa otsaala nde. Ligwa nde bilogho bi aakala nde nzala a bye mpaala adzye ku obwe tee kundaa me, mu kuulu bihi ya bandughu mu kana lili mu okakebe nde.

¹² Lo mu mi mitala ndughu a bihi mu kana Apolose, me aangwi nde mpama yi alagha mpaala nde ayamono be ya bandughu mu kana, lo nde ka aakadzyi ogya kundaa be mu matala ma o. Nde sa agya mu matala ma akala aabagha nde mpeene.

Mikele mimi masini ya mamboro

¹³ Likahala mihi, ligyighili otemene mu kana, lilaha ebaghala, likala a makpa.

¹⁴ Liikagyighili mandagha mwohono mu dzyi!

¹⁵ Bandughu ba me mu kana, me firinduomo be ndagha yi: Be lisoolo ti baara ba dzumu li Esetefanase bali ekaba kii nsomo mu ogyinji mayele mu etsulu e nsie kii Akayi, ya bo baagwi manyuru ma bo mu osalala baara ba Nzaami.

¹⁶ Behe si, liikakihi litumu li baara baba obo, ya lili baara bwohono ba baakasala emõ ya babo.

¹⁷ Me ndi a esee ki elagha mu omono Esetefanase, ya Forotunatuse bo ya Akayikose. Bo baakiri ña ebini kiili be ña bele a me,

¹⁸ mu kuulu bo baabuoho mukolo a me ya wu a ndaa be. Mu obo, liikagwa baara baa obo masyighi.

¹⁹ Mabwunu ma Nzaami mama mu etsulu e nsie kii Adzi magwi be mamboro. Akila ya Pirisika ya libwunu li Nzaami li liikabvununu mu nzo a bo bagwi be mamboro ma malagha mu Mfumu.

²⁰ Bandughu mu kana bwohono bagwi be mamboro. Ligwihini a mamboro be a be mu onyuburu ku ofaana ya kuu baana ba Nzaami.

²¹ Me Poole, me ngwi be mamboro mu bisono bi nsono me mu kwogho e meme.

²² Kala ti mbwuru ka li ndughu a Mfumu o, lo babiili nde epwolo! «Marana ta!»

²³ Nyaã ti bwehe bu Mfumu Yiisu bukala ya be bwohono!

²⁴ Me aakandzyi be bwohono mu Kriste Yiisu.

Teke Sud-Ouest

Teke-Tyee: Teke Sud-Ouest (New Testament)

copyright © 2024 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Teke-Tyee)

Contributor: Wycliffe USA

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-07-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 9 Jul 2025 from source files dated 9 Jul 2025

6f558581-83f7-55dd-acef-3d682f6a705d